

Připravujeme se na miminko

Nastávající maminka má po otěhotnění celou řadu povinností a nutností k zařízení.

V tomto průvodci ti poradíme, jak se na to všechno můžeš připravit.

Všechna práva jsou vyhrazena.

© 2023

Modrý koník s.r.o., o.z.

Bělehradská 1051/17, 140 00 Praha 4 - Nusle

<https://www.modrykonik.cz>

Text po odborné stránce zkontrolovalo:

Aperio - Společnost pro zdravé rodičovství

Právní a psychologická poradna pro rodiče

Obsah průvodce

Úvodním slovem	3
Co je třeba vyřídit před narozením dítěte?	4
Mateřská dovolená a peněžitá pomoc v mateřství v roce 2023	7
Jak vybrat porodnici?	12
Co s sebou do porodnice?	14
Co je třeba vyřídit po narození dítěte?	19
Jak se vydává rodný list?	22
Jak a kdy přihlásit novorozené dítě ke zdravotnímu pojištění?	23
Nahlášení vlastníkovu bytu	25
Nahlášení narození dítěte svému zaměstnavateli	25
Jak žádat o porodné v roce 2023?	26
Jak získat přídavek na dítě?	30
Mohlo by tě dále zajímat	33

Úvodním slovem

Na těhotenském testu se objevily dvě čárky, které jsou počátkem devítiměsíční cesty, na jejímž konci se staneš maminkou. Jistě jsi zvědavá, jak bude probíhat, a určitě se na miminko také moc těšíš. Přirozené jsou ale i obavy.

Aby sis těhotenství co nejvíce užila, rádi tě jím na [Modrém koníku](#) provedeme. Například se dozvíš, jak miminko roste, co bys měla a neměla jíst, proč ti tvrdne bříško a jaká vyšetření tě čekají.

Pomůžeme ti dokonce s výběrem jména, sbalením tašky do porodnice a nákupem vybavičky. Odpovíme na mnoho otázek, mezi které patří třeba, zda si v těhotenství můžeš barvit vlasy. Na Modrém koníku se totiž nevyhýbáme žádnému tématu, ani takovému, jakým je sex v těhotenství.

Tento průvodce, kterého sis právě stáhla, se věnuje primárně tomu, co je třeba zařídit před a po narození miminka. Nejsou to ale zdaleka jediné informace, které od nás dostaneš. Navštiv kdykoliv [naši těhotenskou wikipedii](#), v níž najdeš bohatou zásobu článků.

A pokud chceš aktuální informace o tom, co se děje v týdnu těhotenství, kterým právě procházíš, [odebírej náš newsletter](#). Díky němu budeš mít vše důležité přímo ve svém e-mailu. Nezapomeneš tak na důležité zařizování ani vyšetření, a navíc se dozvíš, co můžeš očekávat, jak si poradit s případnými nepříjemnostmi a jakým vývojem zrovna prochází tvoje miminko.

Příjemné čtení a šťastné těhotenství!

Co je třeba vyřídit před narozením miminka?

Asi nikdo nemá rád papírování a různá byrokratická zařizování, ale těhotenství jich s sebou pár přináší. Modrý koník ti s nimi samozřejmě rád pomůže. Pojď se podívat, co a kdy „vyběhat“.

- Oznámení těhotenství zaměstnavateli

Zákon neukládá zaměstnankyni povinnost informovat zaměstnavatele o tom, kdy je povinna oznámit, že je těhotná. Přihlédnout ovšem musíš k tomu, jakou práci vykonáváš. *Více v následujících kapitolách.*

- Peněžitá pomoc v mateřství a mateřská dovolená

28. až 32. týden těhotenství je obdobím, kdy bys měla vyřídit peněžitou pomoc v mateřství (PPM). *Více v následujících kapitolách.*

- Pediatr pro novorozence

Mezi 32.a 34. týdnem těhotenství najdi svému ještě nenarozenému miminku [dětského lékaře](#).

- Prohlášení o jménu a příjmení dítěte

Mezi 32. a 34. týdnem vyplň formulář Prohlášení o jménu a příjmení dítěte. Ten dostaneš v těhotenské poradně, stáhneš na internetu nebo získáš přímo na matrice.

- Souhlasné prohlášení o otcovství

Pokud s partnerem nejste sezdání, ale chcete, aby ho miminko mělo uvedeného v rodném listu a získalo jeho příjmení, musíte na matriku dojít. Tam písemně odsouhlasíte prohlášení o otcovství. Ideální dobou k tomu je opět rozmezí 32. a 34. týdne těhotenství.

Jak na oznámení těhotenství zaměstnavateli?

Zákon nestanovuje zaměstnankyni lhůtu, do kdy je povinna informovat zaměstnavatele o tom, že je **těhotná**. Nicméně se doporučuje tuto skutečnost oznámit tak, aby ti zaměstnavatel mohl včas zajistit odpovídající pracovní podmínky a vyřešit organizační změny spojené s tvým odchodem na mateřskou dovolenou.

Dokud zaměstnavateli neoznámíš, že jsi těhotná, nemůžeš využívat ochrany, která je pro těhotné zaměstnankyně stanovena zákoníkem práce, např. zákaz práce přesčas nebo povinnost převedení na denní práci. V případě, že vykonáváš práci, která je těhotným ženám zakázána, je nutné informovat zaměstnavatele ihned. Výkon takové práce může být skutečně pro těhotenství nebezpečný.

Zaměstnavateli je zakázáno vyžadovat od tebe nebo dalších osob informace týkající se mimo jiné tvého těhotenství a rodinných nebo majetkových poměrů. Může tak činit pouze z důvodu povahy práce (tj. výkon práce, která je těhotným ženám zakázána). Neví-li zaměstnavatel o těhotenství, pak nemůže porušit právní předpisy (např. o zákazu některých prací pro těhotné).

Práce zakázané těhotným ženám

Je zakázáno zaměstnávat těhotnou ženu pracemi:

- které ohrožují její těhotenství (seznam prací uveden ve vyhlášce č. 180/2015 Sb.);
- pro které není podle lékařského posudku zdravotně způsobilá (lékařský posudek vydá lékař na základě prohlídky během těhotenství).

Tyto práce nesmí vykonávat, i kdyby s tím sama souhlasila. Těhotná žena v těchto případech může žádat zaměstnavatele o převedení na jinou práci.

Zaměstnavatel rovněž nesmí dát výpověď těhotným zaměstnankyním, protože jsou v tzv. ochranné době. Taková výpověď je relativně neplatná. Neplatnosti výpovědi se žena musí dovolat, musí zaměstnavateli sdělit, že je těhotná a že tedy výpověď považuje za neplatnou.

Těhotná žena má nárok na pracovní volno v případě návštěvy těhotenské poradny a dalších vyšetření, a to s náhradou mzdy.

Mateřská dovolená a peněžitá pomoc v mateřství v roce 2023

Mateřská dovolená je překážka v práci na straně zaměstnankyně, kterou je zaměstnavatel povinen strpět v souvislosti s těhotenstvím, **porodem** a péčí o narozené **dítě**. Na mateřskou dovolenou (MD) přitom nastoupíš dle své vlastní volby 8 až 6 týdnů před očekávaným **termínem porodu**.

Vyčerpá-li zaměstnankyně z mateřské dovolené před porodem méně než 6 týdnů, protože porod nastal dříve, než určil lékař, přísluší mateřská dovolená ode dne jejího nástupu až do uplynutí 28 týdnů či 37 týdnů (porodí-li dvě a více dětí).

Vyčerpá-li však zaměstnankyně z mateřské dovolené před porodem méně než 6 týdnů z jiného důvodu (*tj. jakýkoliv jiný důvod, než že porodila dříve. Obvykle proto, že se tak sama rozhodne.*), přísluší jí mateřská dovolená ode dne porodu jen do uplynutí 22 týdnů, popřípadě 31 týdnů (v příp. dvojčat a vícčet).

Během MD má matka (či otec), splní-li pro to podmínky, nárok čerpat peněžitou pomoc v mateřství (PPM).

Pokud nejsou splněny podmínky pro čerpání PPM, náleží rodičům rodičovský příspěvek (RP), a to ode dne narození dítěte.

Jaké podmínky je potřeba splnit pro čerpání PPM

- **Těhotenství** bylo ukončeno porodem a **dítě** je zapsáno na **matrice**.
- Matka či otec jsou či byli účastni nemocenského pojištění dostatečnou dobu.
 - Pokud nemocenské pojištění skončilo, musí být matka v ochranné lhůtě. Ochranná lhůta u těhotných žen trvá 180 dnů (6 měsíců), u otce pouze 7 dnů od skončení pojištění. (Tzn., že od ukončení posledního zaměstnání do 6.–8. týdne před předpokládaným termínem porodu uplynulo 180 a méně dnů a během posledních dvou let se žena účastnila na nemocenském pojištění minimálně 270 dnů.).
 - *příklad: Těhotné ženě skončí zaměstnání (a s ním i nemocenské pojištění) – jestliže do 180 dnů od konce zaměstnání spadá počátek 8. týdne před plánovaným termínem porodu, tak na PPM nárok vznikne, jinak nikoliv.*
- Pro OSVČ je doplňující podmínka, že 180 dní (z 270) musí být splněno v posledním roce.

Pokud poslední zaměstnání trvalo dobu kratší než 180 dnů, je ochranná doba jen tak dlouhá, jak dlouhé bylo toto poslední zaměstnání.

Nárok na PPM u nezaměstnané v evidenci Úřadu práce ČR

Pokud je těhotná žena po skončení práce nezaměstnaná (např. je na úřadu práce), tak může mít na mateřskou dovolenou nárok jen v případě, že k zahájení pobírání PPM dojde ještě během ochranné doby (až 180 dnů od skončení zaměstnání).

Žena, která otěhotní jako nezaměstnaná (po skončení zaměstnání), obvykle nemá nárok na PPM. Vzniká jí ale nárok na **rodičovský příspěvek** ode dne narození dítěte. V roce 2023 je rodičovský příspěvek v celkové výši 300 000 Kč na jedno dítě (nebo 450 000 Kč na dvojčata či více dětí).

Nárok na PPM u studentky

Podobné je to i u studentek. Pokud těhotná studentka před porodem nikdy nepracovala (v zaměstnání, kde by jí vznikala účast na nemocenském pojištění), tak nemůže mít nárok ani na PPM.

Nárok by jí mohl vzniknout jen v případě, že by již během studia, nebo po jeho skončení, pracovala (a byla by tak účastníkem nemocenského pojištění). V takovém případě je pak možné i započít část doby úspěšně ukončeného studia jako dobu účasti na nemocenském pojištění.

Nárok na PPM u DPP nebo DPČ

U těch, kdo pracují na DPP nebo DPČ, je podstatné to, zda jim vzniká účast na nemocenském pojištění. U práce na DPP vzniká účast na nemocenském pojištění při příjmu převyšujícím 10 000 Kč měsíčně (pak zaměstnavatel odvádí sociální a zdravotní pojištění). U práce na DPČ je to při příjmu od 3 500 Kč měsíčně.

Do účasti na nemocenském pojištění se počítá

- Doba studia – na střední, vyšší odborné, vysoké škole nebo na konzervatoři, pokud bylo studium úspěšně ukončeno.
- Invalidní důchod – v případě, že se jedná o plný invalidní důchod.
- Rodičovská dovolená, neplacené volno do 4 let věku dítěte (pokud zaměstnání po tuto dobu trvá).

Peněžitá pomoc v mateřství je vyplácena maximálně po dobu 28 týdnů. U žen, které porodily více dětí je tato doba 37 týdnů. Délka čerpání PPM pro muže je 22 týdnů (nebo 31 týdnů u více dětí).

Nejméně je možné čerpat PPM 14 týdnů a toto čerpání nesmí skončit dříve než 6 týdnů od porodu.

Při narození mrtvého miminka či úmrtí miminka má matka nárok na PPM po dobu 14 týdnů a čerpání opět nesmí skončit dříve, nežli 6 týdnů od porodu. Zemře-li miminko po vyčerpaných 14 týdnech PPM, náleží matce ještě nárok čerpat PPM další 2 týdny.

Peněžitá pomoc v mateřství od 1. 1. 2023

Od začátku roku 2023 se pro výpočet všech nemocenských dávek (mezi které spadá i peněžité pomoci v mateřství) používají nové redukční hranice.

Výši redukčních hranic platných od 1.1. kalendářního roku vyhláší Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů sdělením.

Redukční hranice pro výpočet PPM v roce 2023

- První redukční hranice je 1 345 Kč (v roce 2022 to bylo 1 298 Kč).
- Druhá redukční hranice je od 1 345 do 2 017 Kč (v roce 2022 to bylo 1 946 Kč).
- Třetí redukční hranice je od 2 017 do 4 033 Kč (v roce 2022 to bylo 3 892 Kč).

Výpočet PPM

Pro výpočet peněžité pomoci v mateřství, na kterou máte nárok, pokud se vám narodí dítě, je rozhodující to, jaký máte příjem před narozením dítěte.

Výpočet výše PPM u zaměstnanců vychází zpravidla z jejich příjmů v posledním zaměstnání, za posledních 12 měsíců (pokud v posledním zaměstnání pracujete kratší dobu, pak se to případně počítá z této kratší doby).

U OSVČ se při výpočtu PPM vychází z jejich vyměřovacího základu pro sociální pojištění a z toho, jak vysoké nemocenské pojištění se platí.

Pro výpočet PPM se nejprve určí denní vyměřovací základ. To je součet všech vašich hrubých příjmů ze zaměstnání, vydělený počtem kalendářních dnů. V nejjednodušší podobě by to tedy byl součet hrubé mzdy za posledních 12 měsíců vydělený počtem dní (365). V praxi to ale může být složitější (vylučují se dny v pracovní neschopnosti apod.). Vypočítaný denní vyměřovací základ (DVZ) se redukuje (*viz. redukční hranice*). A vy pak dostáváte 70 % z redukovaného denního vyměřovacího základu. Při hrubé mzdě do cca 36 000 Kč je to 70 % z hrubé mzdy (nedojde k přesáhnutí redukční hranice). Maximální PPM za jeden kalendářní den je v roce 2023 ve výši 1 648 Kč.

- Za jeden měsíc tak v roce 2023 můžete dostat maximálně 51 088 Kč.

- Maximální PPM na jedno dítě v roce 2023 = 323 008 Kč.
- Maximální PPM na dvojčata v roce 2023 = 426 832 Kč.

Abyste získali takto vysokou PPM, museli byste mít poměrně hodně vysokou výplatu. Odpovídalo by to hrubé mzdě cca 122 600 Kč měsíčně. Obdobně u OSVČ by to odpovídalo zisku z podnikání ve výši cca 2,8 milionu korun za rok.

Jak vybrat porodnici?

Vybrat porodnici není snadný úkol, proto se budoucí rodiče obvykle pídí po informacích, které jsou pro jejich rozhodování důležité. Co ale mají konkrétně zjišťovat, na co si dát pozor a kde vůbec podrobnosti hledat? Zjisti to na následujících řádcích.

Kdy porodnici vybírat?

Obecně platí, že by ses do porodnice měla registrovat ve 14. týdnu těhotenství, ale od roku 2021 existuje novinka, díky níž se v některých porodnicích rodičky evidují až mezi 36. a 37. týdnem těhotenství. Nicméně záleží na konkrétní porodnici, a tak si musíš včas zjistit, jak je to právě u té, kde chceš родit.

Velká porodnice versus menší

Ve velké porodnici bude k dispozici širší technologické vybavení. To je výhodou například v případě, že se u miminka objeví nějaký specifický zdravotní problém, kvůli němuž by z menší porodnice muselo být převezeno do větší.

V menší porodnici se zase pravděpodobně setkáš s osobnějším přístupem. To se může projevit už v tom, že u porodu nejspíš potkáš zdravotníky, s nimiž jsi se setkávala v těhotenské poradně. U velkých porodnic je v tomto hledisku jen malá šance, že by se tak stalo, protože mají mnohem vyšší počet zaměstnanců.

K čemu přihlédnout při výběru porodnice?

Až si budeš zjišťovat informace o jednotlivých porodnicích, **snaž se získat odpovědi na tyto otázky:**

- Jaká je **vzdálenost do porodnice** z místa tvého bydliště?
 - Dojezdová vzdálenost by rozhodně neměla být přes půl republiky 😊

- Jaký **postoj** má daná porodnice **k rodičkám** a průběhu porodu (např. zda podporuje přirozený porod)?
- Má porodnice **smlouvu s tvou zdravotní pojišťovnou**?
- Dělá porodnice **přípravy na porod**?
- **Jakým vybavením** porodnice **disponuje**?
- Je možné, aby byla při porodu přítomna **doprovázející osoba**? Od kdy? Kolik tato služba stojí? Je možné, aby zůstala u matky a dítěte i po porodu? Jaké podmínky musí splnit (speciální oblečení apod.).
 - V případě, že chceš víc doprovázejících osob (třeba dlu a partnera) – Kolik osob je povolených?
- **Budeš moci být po příjmu se svým doprovodem na soukromém pokoji?** Nebo se až poději dostanu na porodní box?
- Akceptuje porodnice **porodní plán** a individuální požadavky rodičky? Je nutné jej konzultovat předem?
- Zjisti, co je na porodních pokojích za **vybavení – např. vana, závěsné šály, porodní stolička** atd., což ti napoví, že budeš mít hned několik možností, jak si najít správnou polohu, a ulevit si díky ní od bolestí.
- S předešlým bodem souvisí také otázka, **jak porodnice přistupuje k polohám během 2. doby porodní**. Některé prostory porodních sálů ti jasně napoví, že je preferované použití porodnického lůžka. V takovém případě je pak na místě otázka, zda si můžeš zvolit polohu (v polosedě, na boku atd.), nebo je upřednostňována poloha vleže. Jinde ovšem mohou být dostupné i jiné možnosti, jako je třeba porodní stolička, porodní vak, vana nebo závěs pro porod ve stoje.
- Jaké **metody** se používají **k tišení bolesti**?
 - Zda například porodnice podporuje nefarmakologické tišení bolesti, pokud o něj máš zájem. Do těchto metod přitom patří třeba hydroterapie (pobyť ve vaně) a polohování.
 - Jaké jsou možnosti farmakologického tišení bolesti (epidurál, rajský plyn atd.)?
 - Zajímej se také o reakci na případné odmítnutí medikace, protože i to je dobrou náповědou, jak se v dané porodnici k porodům přistupuje.

- **Je možné si k porodu „zamluvit“ konkrétního lékaře nebo porodní asistentku?** Kolik tato služba stojí? Co když službu nevyužiji?
- Jaké je **procento rutinních zákroků**, kterými jsou například nástřih hráze, holení, klystýr – a to zvláště v případě, že nechceš, aby ti byl takový zákrok proveden.
- **Jak časté je vyvolávání porodu** a v kolika procentech porodů se přistupuje k císařskému řezu?
 - Tady ovšem musíš porovnávat porodnice stejných velikostí, protože do velkých zařízení často chodí ženy s nějakými komplikacemi, a proto u nich bude procentuální zastoupení císařských řezů mnohem vyšší.
- V jaké míře porodnice podporuje **společné chvíle matky a dítěte**?
 - Bude probíhat **bonding** a vyšetření novorozeného miminka přímo na těle maminky bez jeho odnášení? Případně zda bude bonding prováděn na těle tatínka, když s maminkou nebude v danou chvíli ze zdravotních důvodů možný.
 - Poradí ti někdo s kojením a péčí o miminko?
 - Je možný **rooming-in** – pobyt miminka na pokoji s maminkou?
- Je v porodnici **možnost nadstandardních pokojů**? Kolik tato služba stojí? Je nutná rezervace dopředu? Co když službu nevyužiji? Po kolika dnech bývá obvykle maminka propuštěna z porodnice domů?
- Jaké jsou **možnosti návštěv** po porodu?
- Má porodnice **statut Baby friendly hospital**?

Prohlédni si náš seznam porodnic

Seznam porodnic na Modrém koníku obsahuje jednotlivé [porodnice](#) v ČR, seřazené dle krajů. Navíc každá z porodnic má svoji samostatnou wiki stránku a obsahuje informace, které ti mohou pomoci při rozhodování.

[Celý seznam najdeš tady >>](#)

Co s sebou do porodnice?

Porod se blíží, a tak je čas si sbalit tašku do porodnice? Pojd' zjistit, který typ zavazadla k tomu bude nejlepší, co do něj dát a jaké věci můžeš klidně nechat doma.

Raději se informuj v porodnici

I přesto, že ti **přinášíme seznam toho, co bys měla mít v tašce do porodnice**, bude lepší, když se ještě podíváš, zda porodnice, ve které se chystáš родit, nevyžaduje něco specifického. Požadavky jednotlivých zařízení se totiž liší, přičemž seznamy často mívají veřejně dostupné na webových stránkách. Pokud to tak není, informuj se e-mailem nebo třeba telefonicky.

Hodí se také absolvovat předporodní přípravu v porodnici, kterou sis vybrala. Tam se dozvíš, co ti bude v rámci poskytování služeb nabídnuto a co si musíš přivést.

Kdy připravit tašku do porodnice?

Raději počítej s variantou, že by porod mohl přijít dříve, a měj tašku do porodnice připravenou už od 36. týdne těhotenství. Nenechávej přitom nic na později, ideální je mít zavazadlo natolik připravené, že ho budeš moci popadnout a jít. Věř, že když ti například praskne voda, nebudeš mít čas ani rozpoložení na to, abys cokoliv kontrolovala nebo dobalovala.

Kufr, sportovní tašku nebo jiný typ zavazadla? A kolik jich má být?

Lepší je jedno zavazadlo, které není příliš velké, takže lodní kufr, do kterého bys sbalila půlku domácnosti, nech raději doma. Menší cestovní kufr se ale hodí, přičemž si v něm rozděl věci na dvě části:

- Věci k porodu – jde o věci, které budeš potřebovat přímo na porodním sále

- Věci na tzv. šestinedělí (tedy na pokoj) – ty po dobu porodu zůstanou uložené v kufru

Seznam věcí na porodní sál

Oblečení

- Volné noční košile, ve kterých se ti bude dobře hýbat. Raději si sbal více kusů, protože je možné, že se budeš potřebovat převléknout
- Volné spodní prádlo
- Omyvatelné pantofle, ve kterých budeš moct jít i do sprchy
- Ponožky

Hygienické potřeby a kosmetika

- Dvě osušky nebo větší ručníky
- Balzám na rty
- Krém na ruce
- Případné masážní olejíčky, oleje do aromalampy, pokud je používáš i v přípravě na porod
- Yal gel k vyprázdnění střev – zda je ho možné použít, se však musíš dopředu informovat v porodnici, v níž budeš rodit

Občerstvení

- Voda – ideálně v menším balení – *dobrý tip*: vezmi si lahev s pítkem, ze které se ti bude pohodlně pít třeba i v leže a nepoliješ se.
- Svačina – hroznový cukr, čokoláda a podobné potraviny, které rychle dodávají energii.
- Svačina pro doprovod

Doklady a dokumenty

- Občanský průkaz
- Kartička zdravotní pojišťovny

- Těhotenská průkazka
- Dotazník o jméně miminka – ten dostaneš v těhotenské poradně porodnice, kde se chystáš rodit, nebo ho některé porodnice mají na svých webových stránkách.
- Pokud jsi svobodná, tak rodný list nebo jeho ověřenou kopii a případně formulář o určení otcovství z matriky
- Jestli jsi vdaná, potřebuješ oddací list nebo jeho ověřenou kopii
- Jsi-li rozvedená, vezmi si rozsudek o rozvodu, případně formulář o určení otcovství z matriky a rodné listy nebo jejich ověřené kopie – tvůj i otce dítěte
- Porodní plán, pokud ho chceš využít

V případě zájmu o dárcovství pupečnickové krve či její uchování pro vlastní potřebu je potřeba vyplnit příslušné tiskopisy. Zpravidla je nutné tuto akci dopředu domluvit s lékařem a zdravotnickým personálem porodnice.

Více o darování a uchovávání pupečnickové krve se dočtete v samostatném článku: [Odběr pupečnickové krve](#).

Seznam věcí na tzv. šestinedělí

Oblečení

- Pohodlné noční košile s knoflíky, které ti umožní kojení.
 - Pokud uvažuješ, že si vezmeš pyžamo s vrškem a kalhotami, pak to není nejlepší volba. Košile jsou praktičtější na častou hygienu, která tě po porodu čeká, a lepší pro hojení případných poporodních poranění.
- Jednorázové síťované kalhotky
- Župan

Hygienické potřeby

- Minimálně dva ručníky (případně také žínku)
- Porodnické vložky – některé porodnice je rodičkám poskytují, ale jsou i takové, kde si je musíš přinést.
- Kartáček na zuby, zubní pasta, šampon

- Jednorázové podložky – také je některé porodnice poskytují, ale ne všechny.

Pomůcky ke kojení

- Hojivá mast, kdyby ti popraskaly bradavky.
- Čaj pro kojící matky
- Odsávačky mateřského mléka – některé porodnice je půjčují.

Věci pro miminko

V tomto případě záleží, jestli chceš používat vlastní věci, nebo si něco půjčíš v porodnici. Pokud hodláš mít svoje oblečení a kosmetiku pro miminko, pak budeš potřebovat:

- Jednorázové plenky
- Olejíček (třeba nějaký rostlinný, který je šetrný)
- Krém na opruzeniny
- Bodýčka
- Rukavičky, aby se miminko nepoškrábalo
- Čepička
- Zavinovačka
- Peřinka
- Vlhčené ubrousky – u nich je používání v případě novorozence na zvážení, protože nemusí být dostatečně šetrné. Stejnou službu, navíc bez chemických látek, udělá i perlan (netkaná textilie) namočený do čisté vody.
- Vatové tyčinky – opět je na zvážení, zda je používat v případě malého miminka, protože k vyčištění oušek je lepší například smotek látkové plenky.

Co se ti ještě hodí

- Nabíječka na mobil
- Knížka nebo časopis

Co potřebuješ na cestu domů?

Věci, které budeš potřebovat na cestu domů, s sebou nemusíš vozit v tašce do porodnice. Zbytečně by ti zabíraly místo a překážely. Nech si je proto přivést až před propuštěním z porodnice.

- Oblečení pro miminko podle počasí
- Čepička (pokud je léto, stačí slabá bavlněná)
- Deky, případně fusak
- Autosedačka
- Oblečení pro maminku – Mysli na svoje pohodlí, pozor například na těsné kalhoty.

Co je třeba vyřídit po narození dítěte?

Narození miminka je jedním z nejzásadnějších životních okamžiků každého rodiče. Kromě sžívání se s novým členem rodiny přichází i starosti spojené s tím, co je třeba vyřídit po narození dítěte.

1. Rodný list
2. Registrace miminka u zdravotní pojišťovny
3. Kontrola u pediatra
4. Informování vlastníka bytu
5. Informování zaměstnavatele
6. Porodné
7. Příklad na dítě

Vydání rodného listu

Rodný list je matriční doklad, vydávaný **matričním úřadem** po **narození miminka**. Na jeho zařazení je potřeba myslet už v době, kdy teprve miminko čekáš.

Kdo vydává rodný list?

Narození dítěte příslušné matrice (matričnímu úřadu) sdělí porodnice, kde jsi přivedla miminko na svět, a to bez ohledu na místo tvého trvalého pobytu (tzn. pokud má matka trvalý pobyt například v Brně, ale rozhodla se pro porod v Olomouci a dítě se skutečně v Olomouci narodilo, pak porodnice pošle zprávu o narození dítěte na matriční úřad v příslušné části Olomouce). **Rodný list** vydává matrika v místě narození miminka, a to na základě dokumentace předložené v porodnici nebo dodané rodiči. Matrika zasílá obvykle do měsíce od narození dítěte rodný list poštou. Někdy je nutné vyzvednout rodný list osobně na matrice.

Co musíš udělat ty?

Před narozením miminka

Mezi **32. a 34. týdnem těhotenství** jsi pro matriku vyplnila formulář s názvem **Prohlášení o jménu a příjmení dítěte**, který ti dali v těhotenské poradně porodnice, nebo jsi ho stáhla na internetu. Některé porodnice jeho odevzdání požadují dopředu, jinde ho budeš potřebovat až po porodu.

V případě, že **nejsi s otcem dítěte sezdána**, ale oba chcete, aby byl zapsaný v rodném listu a případně mělo miminko také jeho příjmení, je potřeba učinit **souhlasné prohlášení o otcovství** buď na matrice, nebo před soudem.

Po narození miminka

Narození děťátka příslušné matrice (matričnímu úřadu) je **povinna sdělit porodnice**, kde jsi ho přivedla na svět, a to bez ohledu na místo tvého trvalého pobytu.

Rodný list vydává matrika v místě narození dítěte, a to na základě dokumentace, kterou rodiče předloží v porodnici nebo ji matrice dodají rodiče sami. Matrika zasílá rodný list miminka poštou, a to obvykle do měsíce od jeho narození. Někdy je nutné vyzvednout rodný list osobně na matrice.

V případě narození dítěte mimo porodnici musíš novinku oznámit přímo matrice podle místa narození dítěte, matrika poté vydá rodný list.

Jak a kdy přihlásit novorozence ke zdravotnímu pojištění?

Když se ti miminko narodí, ze zákona automaticky spadá pod tvou zdravotní pojišťovnu. I té ale musíš do 8 dnů od narození miminka dát vědět, že už přišlo na svět. Podívej se tedy na stránky své pojišťovny, jak máš dál postupovat.

Pokud bys informaci o narození miminka pojišťovně nemohla předat přímo ty, třeba z důvodu horší rekonvalescence po porodu, může tak udělat druhý zákonný zástupce nebo jiná osoba, která předloží rodný list dítěte s uvedeným rodným číslem a občanský průkaz matky. Nemáš-li ještě k dispozici rodný list miminka s uvedeným rodným číslem, zajisti registraci co nejdříve po uvedené lhůtě.

Pokud v době porodu nemáš žádné zdravotní pojištění, je miminku přidělena zdravotní pojišťovna otce, u které je pojištěn v den narození dítěte.

Kdy lze provést případnou změnu zdravotní pojišťovny?

Pokud chceš, aby miminko mělo jinou pojišťovnu, než jakou máš ty, můžeš to udělat jednou za 12 měsíců, a to vždy k 1. dni kalendářního pololetí. Jak na to, ti jistě poradí ve vybrané pojišťovně, nicméně obvykle to chodí tak, že vyplníš přihlášku. U novorozeného miminka ji pak můžeš podat v co nejbližším přestupním termínu – tj. první den 1. a nebo 2. pololetí kalendářního roku.

V případě, že se o novorozence nejedná, pak je potřeba přihlášku podat nejpozději tři měsíce před termínem změny.

Nabídka zdravotních pojišťoven v ČR

- Generali Česká Pojišťovna
- Pojištění firmy
- Allianz pojišťovna
- MetLife pojišťovna
- AXA pojišťovna
- Cestovní pojišťovna ADRIA Way
- Česká podnikatelská pojišťovna
- Kooperativa pojišťovna
- Česká pojišťovna ZDRAVÍ
- ČSOB Pojišťovna
- Česká kancelář pojistitelů
- D.A.S.
- DIRECT Pojišťovna
- EULER HERMES
- ERV pojišťovna
- Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP)
- HALALI, všeobecná pojišťovna
- Hasičská vzájemná pojišťovna
- Flotila
- MAXIMA pojišťovna
- Komerční pojišťovna
- KUPEG úvěrová pojišťovna
- Cardif Pojišťovna
- Slavia Pojišťovna
- Pojišťovna VZP

- Pillow pojišťovna
- Česká průmyslová zdravotní pojišťovna
- UNIQA pojišťovna
- Vitalitas pojišťovna
- ERGO pojišťovna
- Oborová zdravotní pojišťovna

Kontrola u pediatra

Klidně už z porodnice zavolej dětskému lékaři, u nějž máš zaregistrované svoje miminko, a řekni mu, že je jeho nový svěřenec na světě. Domluvíte se na první prohlídce, ke které dojde už v prvním týdnu po vašem příchodu z porodnice.

Dobrý tip: Určitě tam nechoď bez předchozí domluvy, protože lékaři si miminka zvou tak, aby se v čekárně nepotkala s nemocnými pacienty.

Další prohlídky přijdou u takto malého miminka poměrně záhy: ve věku dvou týdnů, šesti týdnů, ve třetím, čtvrtém, pátém, šestém, osmém, desátém, dvanáctém a osmnáctém měsíci. Pediatr na nich bude sledovat, zda se miminko správně vyvíjí, zodpoví tvoje otázky a domluvíte se na postupu ohledně očkování.

Informování vlastníka bytu

Narození dítěte je nutno nahlásit vlastníkovi bytu (bytové družstvo, majitel) či společenství vlastníků, a to z důvodu úpravy záloh na některé služby spojené s užíváním bytu. I na tvého drobka se totiž rozpočítávají společné náklady (např. odpad, výtah apod.).

Nahlášení narození miminka zaměstnavateli

Také svému zaměstnavateli musíš nahlásit, že se miminko narodilo, protože, i když to zní divně, právě ono je nyní překážkou ve vykonávání práce 😊

Navíc, bude brzy potřeba se zaměstnavatelem vyřešit nástup na rodičovskou dovolenou, která začíná po uplynutí 28 týdnů mateřské dovolené (37 týdnů, pokud

máš vícercata). Písemnou žádost* musí zaměstnavatel obdržet před samotným nástupem na rodičovskou dovolenou tak, aby nevznikla neomluvená absence v zaměstnání. Zároveň může rodič dítěte (žijící ve společné domácnosti) uplatnit slevu na dani za vyživované dítě. V obou případech bude zaměstnavatel vyžadovat kopii rodného listu miminka.

** Rodičovská dovolená je nárokové pracovní volno. Přísluší matce dítěte po skončení mateřské dovolené a otci ode dne narození dítěte. Přísluší v rozsahu, o jaký rodiče požádají, maximálně do tří let věku dítěte. Zaměstnavatel nesmí čerpání rodičovské dovolené odmítnout.*

Žádost o porodné

Porodné je dávka státní sociální podpory, kterou se rodině s nízkými příjmy jednorázově přispívá na náklady související s narozením prvního nebo druhého živého dítěte.

Nárok na porodné máš, pokud splňuješ tyto dvě podmínky:

- porodila jsi své **první nebo druhé živé dítě**, popř. více dětí současně;
- **rozhodný příjem** ve tvé rodině nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a **koeficientu 2,7**, tj. u **dvoučlenné rodiny** (matka a narozené dítě) **18 765 Kč**, u **tříčlenné rodiny** (rodiče a narozené dítě) **29 673 Kč**. Při narození druhého dítěte matce samoživitelce je rozhodným příjmem **25 461 Kč** a v úplné rodině s dítětem do 6 let věku jde o **36 369 Kč**. Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, je *kalendářní čtvrtletí* předcházející kalendářnímu čtvrtletí, ve kterém se dítě (děti) narodilo. Narozené dítě je společně posuzovanou osobou pro určení hranice příjmu rozhodného pro nárok na porodné. Do příjmu rodiny není započítáván [rodičovský příspěvek](#) ani [přídavek na dítě](#).

Nárok na porodné může mít také:

- **otec dítěte**, pokud matka dítěte, která splňovala podmínky nároku na porodné, zemřela a porodné jí nebylo vyplaceno,
- **osoba, která dítě převzala do trvalé péče** nahrazující péči rodičů.

Jak si spočítat, zda mám na porodné v roce 2023 nárok?

Nárok na porodné mají **pouze rodiny nebo maminky s nižšími příjmy**. Toto číslo je v případě porodného definováno jako příjem nižší než 2,7násobek životního minima. To, jaké je životní minimum pro vaši rodinu, si můžete spočítat v [online kalkulačce*](#).

** U sociálních dávek, jako je třeba příspěvek na bydlení, přídavky na dítě, porodné, rodičovský příspěvek apod., se zpravidla započítává čistý příjem. Čistá mzda ovšem nemusí být vždy totožná s tím, co je vyplaceno na bankovní účet (např. srážky ze mzdy, úplata za odebranou stravu apod. snižuje vyplacenou částku, ale do čistého příjmu pro dávku je třeba započíst celou částku). Jinak je to u příjmu OSVČ. Zde se započítá buď skutečný příjem (na základě daňového přiznání). Pokud není možné započítat příjem na základě DP (třeba z důvodu, že podnikání bylo zahájeno teprve v daném roce), pak se jako příjem počítá příjem ve výši 50 % z průměrné mzdy v ČR.*

Výše životního minima v roce 2023

Kdo	Výše životního minima (za měsíc)
Jednotlivec	4 860 Kč
První osoba v domácnosti	4 470 Kč
Druhá a další osoba v domácnosti, která není nezaopatřené dítě	4 040 Kč

Nezaopatřené dítě do 6 let	2 480 Kč
Nezaopatřené dítě od 6 do 15 let	3 050 Kč
Nezaopatřené dítě od 15 do 26 let	3 490 Kč

Pro zjištění, zda váš příjem odpovídá požadavkům na získání porodného, **je potřeba spočítat příjem rodiny v posledním kalendářním čtvrtletí před narozením dítěte**. Kalendářní měsíce jsou leden–březen, duben–červen, červenec–září, říjen–prosinec.

- *příklad: Miminko se narodí v květnu, rozhodné pro posouzení jsou příjmy v měsících lednu, únoru a březnu.*

Jak už bylo psáno výše, do příjmů, které mají vliv na výpočet, se nezapočítává ani rodičovský příspěvek, ani přídavky na dítě. **Započítat je ale kromě příjmů ze zaměstnání nutné případnou podporu v nezaměstnanosti nebo příjem invalidního důchodu.**

Jestli máš nárok na porodné a v jaké výši, si můžeš vypočítat na této [online kalkulačce](#).

Kolik v roce 2023 činí porodné?

Výše porodného činí **13 000 Kč** u prvního živě narozeného dítěte, **10 000 Kč** u druhého živě narozeného dítěte, u dvou a více narozených dětí **23 000 Kč**. Pokud se vám narodí např. dvojčata, ale již doma jedno dítě máte, bude vyplacena částka jen za druhé narozené dítě, tedy 10 000 Kč.

Jak a kde o porodné žádat?

Žádosti o poskytování dávek státní sociální podpory vyřizují **krajské pobočky Úřadu práce ČR** podle místa trvalého pobytu osoby, která má na dávku nárok, tj.

oprávněné osoby. Žádosti o dávky se podávají na tiskopisech předepsaných MPSV.

Formuláře žádostí najdeš na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí. K Žádosti o porodné se **přikládá rodný list dítěte/děti**.

Pokud jsi o dávce nevěděla nebo s miminkem nechceš jít na úřad ihned, nemusíš se bát. **O porodné si můžeš požádat až do jednoho roku po narození dítěte.**

Pokud ti bude porodné schváleno, bude vyplaceno jednou splátkou nejpozději do konce následujícího kalendářního měsíce, a to ode dne, kdy došlo k rozhodnutí o jeho přiznání.

Mají na porodné nárok i OSVČ?

Pokud jste osoba samostatně výdělečně činná, **i vy můžete o porodné žádat.**

Jediný rozdíl v posuzování nároku na dávku je v tom, že osoby samostatně výdělečně činné dávají k posouzení **příjmy podle posledního podaného daňového přiznání.**

- *příklad: Jestliže se miminko narodí do 30. června 2022, posuzují se příjmy z roku 2020, od 1. července 2022 se vychází z přiznaných příjmů za rok 2021.*

Podle zákona o státní sociální podpoře se jako příjem z podnikání započítává vždy nejméně 50% průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství.

Při narození prvního dítěte jsem nárok na porodné neměla, nyní ano, jak vysoká bude dávka?

Často se stává, že při narození prvního potomka jste na porodné kvůli vysokým příjmům ze zaměstnání neměla nárok, při narození druhého dítěte je vaše finanční situace jiná. Pokud tentokrát budete mít na porodné nárok, obdržíte porodné v částce jako na druhé dítě, tedy 10 tisíc korun. Částka se totiž odvíjí od skutečného pořadí narození dítěte, nepřidělení porodného na první dítě nemá na tuto praxi žádný vliv.

Jak získat přídavek na dítě?

Přídavky na děti patří do systému státní sociální podpory a poskytují se v závislosti na výši příjmu. Na přídavek **má nárok nezaopatřené dítě**, pokud **rozhodný příjem rodiny** za minulý kalendářní rok **nepřevýšil hranici 3,4násobku životního minima rodiny**. Rozhodný příjem pro nárok na přídavek na dítě se počítá vždy za předchozí kalendářní čtvrtletí. Každé čtvrtletí se bude prokazovat rozhodný příjem za předcházející kalendářní čtvrtletí. Za příjem se považuje i rodičovský příspěvek.

Rozhodný příjem rodiny

Je tedy čistý měsíční průměr příjmů rodiny za rozhodné období. Žadatel si musí sám vypočítat nebo pomocí kalkulačků dostupných na internetu zjistit, zda jeho rozhodný příjem k této dávce nepřekročil určenou hranici životního minima.

Společně posuzovanými osobami jsou zejména:

- nezaopatřené děti,
- nezaopatřené děti a rodiče těchto dětí,
- manželé, partneři nebo druh a družka,
- nezaopatřené děti, jejich rodiče, pokud jsou nezaopatřenými dětmi a jsou sólo (osamělí), a prarodiče nezaopatřených dětí, pokud s oprávněnou osobou spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.

*Pokud je třeba, aby některá ze společně posuzovaných osob nebyla započítána, je nutné podat **žádost o vyloučení osoby z okruhu společně posuzovaných osob** (například když otec dětí s rodinu nežije, tak se jeho příjem neposuzuje).*

Kdo může o přídavek na dítě žádat

Do zletilosti dítěte, tzn. do jeho 18 let věku o tento přídavek může žádat rodič nebo osoba, která je soudně či zákonně zmocněna dítě zastupovat, např. poručník či pěstoun.

Dítě starší 18 let může o dávku zažádat samo.

Podmínky pro nárok na přídavek na dítě

Primární podmínkou pro nárok na tuto dávku je trvalý pobyt a bydliště na území České republiky žadatele a osob, které jsou společně s ním posuzovány, tzn. členové rodiny. Ve výjimečných případech může být podmínka trvalého bydliště Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) prominuta.

Přídavky na dítě jsou rozlišeny do třech různých výší a to podle věku dítěte.

Věk dítěte	Měsíční výše přídavku na dítě
do 6 let věku	830 Kč
6-15 let	970 Kč
15-26 let	1 080 Kč

Nárok na přídavek na dítě lze uplatnit i tři měsíce zpětně od měsíce, kdy byl nárok přiznán.

Výše přídavku na dítě ve zvýšené výměře

Přídavek na dítě se **zvýšuje o částku 500 Kč na dítě** v případě, že alespoň jeden z rodičů má **příjem ze závislé činnosti** nebo **samostatné výdělečné činnosti** či **dávky nahrazující tento příjem**. Dávkami nahrazujícími příjem jsou dávky nemocenského pojištění: nemocenské, peněžité pomoci v mateřství, dávky důchodového pojištění (starobní či invalidní důchod), podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci, příspěvek na péči o osobu do 18 let věku a rodičovský příspěvek, pokud je poskytován po vyčerpání peněžité pomoci v mateřství.

Výše přídatku na nezaopatřené dítě ve zvýšené výměře činí měsíčně:

- u dítěte ve věku do 6 let věku 1 330 Kč,
- u dítěte od 6 do 15 let věku 1 470 Kč,
- u dítěte od 15 do 26 let věku 1 580 Kč.

Rodiny, které uvedené příjmy nemají, budou nadále pobírat přídatek na dítě v dosavadních (základních) částkách.

Kde a jak žádat

Žádost o přídatek na dítě se podává **osobně na úřadu práce** v místě trvalého bydliště, **poštou či prostřednictvím datové schránky**. Je zapotřebí mít vyplněný předepsaný **formulář**, který je možno získat buď prostřednictvím webových stránek, nebo na kterékoliv pobočce úřadu práce. Žádost lze podat **i elektronickou poštou** prostřednictvím webových stránek MPSV v případě, že žadatel vlastní **certifikát pro elektronický podpis**.

Formuláře poskytuje v tištěné podobě úřad práce nebo je lze stáhnout na webových stránkách MPSV.

Co dělat v případě zamítnutí

Nárok na přídatky na děti je limitován celkovým příjmem posuzované rodiny. Nárok na tuto dávku nemusí vzniknout z důvodu nedodání potřebných dokladů nebo v případě, že byly příjmy rodiny nesprávně spočítány (i toto se může stát). Způsob výpočtu by však měl být vždy přiložen k rozhodnutí. V případě zamítnutí existuje možnost odvolání, které je možno podat ihned následující den po převzetí obsílky. K odvolání má žadatel 15 dnů.

Mohlo by tě dále zajímat

Nyní se dostáváme na závěr našeho průvodce. Jak jsme ale psali už na začátku, Modrý koník ti moc rád zodpoví i další tvé otázky. V naší těhotenské encyklopedii najdeš články a odpovědi na vše, co tě zajímá.

Přečti si například:

- [Jsem těhotná](#) – Co všechno tě nemine v těhotenství?
- [Bude to kluk nebo holka?](#) – Jak se zjišťuje pohlaví dítěte?
- [Jak roste tvé miminko?](#) – Vývoj plodu v průběhu těhotenství.
- [Týdny těhotenství](#) – Jak se tvé tělo mění týden po týdnu? Co vše tě čeká?
- [Těhotenské břicho](#) – Vše, co potřebuješ vědět o těhotenském břichu.
- [Snažíme se o miminko](#) – Pomůžeme ti více poznat své tělo, poslouchat, co ti říká, a možná se to podaří dříve než doufáš.
- [Těhotenská kalkulačka](#) – Stačí zadat datum, kdy ti začala poslední menstruace, nebo termín porodu od lékaře.

Nebo si můžeš [pustit video](#).

rozhovor s vedoucím lékařem IVF Clinic Olomouc, MUDr. Štěpánem Macháčem

